

sig gøre i Lovforslagets § 1 at ombytte Ordet „kan“ med „skal“. Nu fremhæves det ganske vist i Bemærkningerne, at det frembyder Vanskeligheder at finde faste Kriterier for Afgørelsen af, om der i hvert enkelt Tilfælde foreligger en virkelig moralsk eller religiøs Overbevisning, som har Krav paa at respekteres. Det er utvivlsomt rigtigt. Men selv om man har ment at have overvundet disse Vanskeligheder, og selv om man har fundet disse Regler, staar der alligevel i § 1 „kan“ og ikke „skal“. Det vil ogsaa være et Spørgsmaal, som det kommende Udvalg faar Lejlighed til at beskæftige sig med. Maaske kan der allerede i Dag ventes en Udtalelse herom af den højtærede Minister. Jeg skal i øvrigt ikke her ved første Behandling komme ind paa Enkeltheder, og navnlig skal jeg ikke gøre det nu, da det er afgjort, at Sagen skal gøres til Genstand for Udvalgsbehandling. I Betragtning af hele den nuværende Tingenes Ordning maa Lovforslaget efter min Mening anses for tilfredsstillende. Det betegner paa det Omraade, det angaar, et betydningsfuldt Fremskridt. Jeg skal derfor slutte med atter paa mit Partis Vegne at udtale Haabet om, at Lovforslaget vil faa en gunstig Behandling og hurtigt blive ophøjet til Lov.

Wulff: Naar jeg skal angive mit Partis Stilling til det foreliggende Lovforslag, finder jeg ligesom det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) Grund til at begynde med at henvise til Grundlovens Bestemmelser, særlig Bestemmelsen i den nugældende Grundlovs § 90, den nye Grundlovs § 88, som siger, at enhver vaabenfør Mand er forpligtet til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar efter de nærmere Bestemmelser, Lovene foreskriver. Denne Grundlovsparagraf, mener vi, trækker Linien, man ikke kan komme udenom. Lovene kan nok bestemme, hvordan Forsvarspligten skal udøves, men ingen Lov kan, saa længe denne Grundlovsparagraf bestaar, røkke ved den Forskrift, at enhver vaabenfør Mand skal med sin Person bidrage til Fædrelandets Forsvar. I Overensstemmelse dermed gaar vor Anskuelse ud paa følgende.

Hvis vi skal gaa med til et Lovforslag som det foreslaaede — og i og for sig føler vi liden Tilbøjelighed dertil —, kan vi ikke gaa ind paa noget, som vi anser for grundlovsstridigt, nemlig at fritage nogen vaabenfør Mand for personlig at bidrage til Landets Forsvar. Vi kan som andre være tilbøjelige til — uagtet

Grundlovens § 79 egentlig fratager vedkommende Retten dertil — at gøre, hvad vi kan, overfor en ærlig religiøs Overbevisning. Vi kan respektere den Samvittighedsnød, et Menneske, der har den religiøse Overbevisning, at han ikke maa bruge Vaaben, kan komme i ved at blive Soldat, og vi kan være med til at forsøge paa at gøre, hvad der kan gøres, overfor en saadan Mand. Vi kan gaa med til at fritage ham for at bære Vaaben mod sine Medmennesker, for at gøre aktiv Tjeneste som Soldat, men han maa udøve sin Forsvarspligt ved at udføre et personligt Arbejde i Forsvarets Tjeneste, selv om han altsaa kan fritages for under denne Tjeneste at føre Vaaben eller gøre et Arbejde, der kan bringe ham til at bruge Vaaben. Han kan anvendes paa de forskellige andre Maader, hvorpaa en Soldat kan anvendes, men hvis han anbringes i Sygeplejetjeneste, som Hestepasser, Dyrlæge eller Menneskelæge, kan vi ikke anerkende nogen som helst Ret for ham til at protestere under Angivende af, at det Arbejde vil han ikke udføre, fordi de Mennesker eller Dyr, til hvis Gavn han kan komme til at virke, har med Landets Forsvar at gøre. Denne rent fanatiske, politiske, antimilitariske Stilling kan vi ikke tage Hensyn til, og efter Grundloven mener vi os ikke berettigede til at tage saadanne Hensyn. Vi mener ogsaa, at hos de Folk, som har en ærlig religiøs Overbevisning, vil man ikke møde en Anskuelse af den Art, at den forbyder dem at pleje syge Mennesker eller Heste, fordi de paagældende syge Mennesker eller Dyr hører til Landets Forsvar. Man vil vel hos Folk med ærlig religiøs Overbevisning træffe lidt af den samme Ydmyghed, som plejer at karakterisere Folk, der er dybt religiøse, en Ydmyghed, der ikke vil forbyde dem, men tværtimod opfordre dem til at gøre en Tjeners Gerning og til i dette Tilfælde saa vidt muligt at raade Bod paa de Saar, der slaas i den Krig, som de paa Grund af deres religiøse Overbevisning ikke kan deltage i.

Vi kan derfor ikke gaa med til Lovens § 1, som fritager for militær Tjeneste af enhver Art. Vi kan kun fritage værnepligtige for Tjenester af den Art, jeg nu har antydnet. Vi kan heller ikke gaa med til at sætte de her omtalte Mennesker til civilt Arbejde under et civilt Ministerium, under civile Myndigheder, det Arbejde, de skal gøre, maa høre ind under Forsvarsministeriet, og de maa staa under militære Myndigheder og udføre Arbejder af